

I. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА СВІТОВИЙ ДОСВІД

Sławomir Bylina
dr hab.

Katolicki Uniwersytet Lubelski
Wydział Nauk Społecznych

HUMANITARIAN INSTITUTIONS IN POLAND IN THE CONTEXT OF HUMANITARIAN EDUCATION

Pojęcie pomocy humanitarnej we współczesnej rzeczywistości nabiera ciągle istotnego znaczenia. Diagnozując sytuację geopolityczną dzisiejszego świata spostrzegamy nieustanną rangę pomocy humanitarnej, która w rozumieniu ratowania i ochrony życia w czasie wielu zagrożeń, wywołanych warunkami naturalnymi i działalnością człowieka staje się przedmiotem zagadnienia bezpieczeństwa człowieka. W tym celu niezmiernie ważne jest poruszenie kwestii edukacji w badanym obszarze zainteresowań. Dlatego edukacja humanitarna, zmierzająca do urzeczywistnienia siebie jako pełnego człowieka w oparciu o m.in. zasady miłości bliźniego i wzajemnego szacunku staje się kluczem do wzajemnych relacji w społecznościach. W szerszym aspekcie Międzynarodowego Prawa Humanitarnego szczególnym „zadaniem problemów humanitarnych jest rozwiązywanie konfliktów wynikających bezpośrednio z międzynarodowych lub niemiędzynarodowych konfliktów zbrojnych i które z przyczyn humanitarnych ograniczają prawo stron konfliktu zbrojnego do swobodnego wyboru metod i środków prowadzenia działań zbrojnych lub chronią osoby i dobra, które są lub mogą być dotknięte skutkami konfliktu zbrojnego”¹.

W skali międzynarodowej należy dostrzec grono instytucji, które pilotują procesy udzielania pomocy humanitarnej na świecie. Należą do nich m.in. takie organizacje jak Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ), Unia Europejska, Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca, organizacje rządowe (np. Swedish Civil Contingencies Agency (MSB); Canadian International Development

---

¹Protokół dodatkowy do Konwencji Genewskich z dnia 12 sierpnia 1949 r., sporządzony w Genewie dnia 8 czerwca, 1977 r., art. 2. <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/protokoly-dodatkowe-do-konwencji-genewskich-z-12-sierpnia-1949-r-16794697>, dostęp 05.05.2021.

Agency (CIDA); United States Agency for International Development (USAID), Action Contre la Faim, Oxfam.

Podstawą do działań współczesnego systemu pomocy humanitarnej stała się rezolucja Zgromadzenia Ogólnego NZ nr 46/182 z 19 grudnia 1991 r. Powołano wówczas Stały Komitet Międzyagencyjny (Inter-Agency Standing Committee – IASC), na którego czele stanął Koordynator ds. Pomocy w Sytuacjach Nadzwyczajnych (Emergency Relief Coordinator – ERC)².

W ramach organizacji zarejestrowanych w Polsce można zaliczyć przykładowe organizacje pozarządowe (NGOs), do których należą m.in. Lekarze bez Granic; Korpusy pokoju; Polska Akcja Humanitarna; Fundacja Polskie Centrum Pomocy Międzynarodowej; Polska Misja Medyczna; Fundacja Usłyszeć Afrykę, Fundacja Kultury Świata, Amnesty International Polska, Caritas Polska czy Zespół Pomocy Kościołowi na Wschodzie przy Sekretariacie Konferencji Episkopatu Polski³.

Polska pomoc humanitarna w znacznej mierze opłata jest na wpłatach na rzecz instytucji międzynarodowych oraz w formie dofinansowania działań polskich pozarządowych organizacji humanitarnych. W pomoc humanitarną aktywnie włączają się ambasady Rzeczypospolitej w konkretnych państwach. Środki na pomoc humanitarną wyznaczane są z rezerwy celowej budżetu państwa administrowanej przez Departament Współpracy Rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych⁴.

Przykładem realizacji projektów jest „Polska pomoc” realizowana przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych we współpracy z organami administracji rządowej i organizacjami społecznym oraz lokalnymi podmiotami w krajach partnerskich. *Polska pomoc* jest realizowana na mocy Ustawy z dnia 16 września 2011 r. o współpracy rozwojowej⁵.

Projekt działa na forum organizacji międzynarodowych, których nasz kraj jest członkiem. W ramach programu instytucje rządowe współpracują z organizacjami pozarządowymi, jednostkami sektora finansów publicznych.

---

²*Strengthening of the coordination of humanitarian emergency assistance of the United Nations*, UN Doc. A/RES/46/182

³*Polska pomoc*, <https://www.gov.pl/web/polskapomoc/aktorzy-dzialan-humanitarnych>, dostęp 05.05.2021.

⁴ S. Bylina, *System Bezpieczeństwa Narodowego. Aksjonormatywne studium w kontekście teoretycznym i praktycznym*, Wydawnictwo UPH Siedlce, Drohiczyńskie Towarzystwo Naukowe, Siedlce-Drohiczyn 2017.

⁵*Ustawa z dnia 16 września 2011 r. o współpracy rozwojowej*, Dz. U. 2011 nr 234 poz. 1386.

Szczególną instytucją, która uczestniczy także w procesie edukacyjnym jest Polska Akademia Nauk wraz z jednostkami jej podległymi i ze szkołami wyższymi na poziomie krajowym, a także z organizacjami międzynarodowymi jak Unia Europejska; Organizacja Narodów Zjednoczonych, Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju.

Projekty realizowane są także za pośrednictwem polskich placówek zagranicznych, oraz przez program „Wolontariat polska pomoc”, działalność Akademii Administracji Publicznej Partnerstwa Wschodniego oraz programy stypendialne (im. Stefana Banacha oraz im. Ignacego Łukasiewicza).

W 2018 roku Ministerstwo Spraw Zagranicznych przeprowadziło konkurs, w wyniku którego dofinansowanie otrzymało 11 projektów skierowanych do szerokiej publiczności, również do uczniów i nauczycieli w ramach edukacji formalnej. Realizację 6 projektów zaplanowano na lata 2018 i 2019, natomiast 4 będą realizowane w latach 2018, 2019 i 2020. Projekty trzyletnie to elementy większego przedsięwzięcia dofinansowanego ze środków programu Development Education and AwarenessRaising Komisji Europejskiej. Kontynuowano też współpracę z Ministerstwem Edukacji Narodowej. Projekt „Edukacja globalna. Liderzy edukacji na rzecz rozwoju (II)”, przeprowadzony przez podległy MEN Ośrodek Rozwoju Edukacji we współpracy z wojewódzkimi ośrodkami doskonalenia nauczycieli, pozwolił powołać ogólnopolską sieć szkół wdrażających tematykę edukacji globalnej, w tym również w ramach obchodów Tygodnia Edukacji Globalnej. Również studenci Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie wysłuchali 2 wykładów – w języku polskim i angielskim – na temat polskiej pomocy humanitarnej i rozwojowej.

Według wstępnych danych (zebranych na dzień 15 marca 2021 r.). Polska Oficjalna Pomoc Rozwojowa (ODA) wyniosła w 2020 r. 3,13 mld PLN⁶. W kolejnym 2021 r. przygotowywane są kolejne projekty także na rzecz Ukrainy w poszczególnych działaniach (Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje, Równe szanse – edukacja, Równe szanse – przedsiębiorczość, Równe szanse – zrównoważone miasta, Zdrowie,

---

⁶Polska Oficjalna Pomoc Rozwojowa w 2020 r. – wstępne dane, <https://www.gov.pl/web/polskapomoc/polska-oficjalna-pomoc-rozwojowa-w-2020-r--wstepne-dane>, dostęp 05.05.2021.

Klimat i zasoby naturalne). W ramach programu Równe szanse – edukacja, Polska Oficjalna Pomoc Rozwojowa proponuje działania w ramach takich zagadnień jak „Ułatwianie dostępu do wysokiej jakości edukacji” oraz „Poprawa dostępu do wysokiej jakości wykształcenia zawodowego oraz wsparcie procesów przekwalifikowania zawodowego”⁷.

References

1. Bylina S., System Bezpieczeństwa Narodowego. Aksjonormatywne studium w kontekście teoretycznym i praktycznym, Wydawnictwo UPH Siedlce, Drohiczyńskie Towarzystwo Naukowe, Siedlce-Drohiczyn 2017.
2. Ministerstwo Spraw Zagranicznych, *Plan współpracy rozwojowej w 2021 roku*, s. 9-10, file:///C:/Users/S%C5%81AWEK/Downloads/PlanWR2021_-_akceptacja_ostateczna.pdf, dostęp 05.05.2021.
3. *Polska Oficjalna Pomoc Rozwojowa w 2020 r. – wstępne dane*, <https://www.gov.pl/web/polskapomoc/polska-oficjalna-pomoc-rozwojowa-w-2020-r--wstepne-dane>, dostęp 05.05.2021.
4. *Polska pomoc*, <https://www.gov.pl/web/polskapomoc/aktorzy-dzialan-humanitarnych>, dostęp 05.05.2021.
5. *Protokół dodatkowy do Konwencji Genewskich z dnia 12 sierpnia 1949 r.*, sporządzony w Genewie dnia 8 czerwca, 1977 r., art. 2. <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/protokoly-dodatkowe-do-konwencji-genewskich-z-12-sierpnia-1949-r-16794697>, dostęp 05.05.2021.
6. Strengthening of the coordination of humanitarian emergency assistance of the United Nations, UN Doc. A/RES/46/182
7. Ustawa z dnia 16 września 2011 r. o współpracy rozwojowej, Dz. U. 2011 nr 234 poz. 1386.

Mgr Marcelina Puk

Katolicki Uniwersytet w Rużomberku

NOWOCZESNE TECHNOLOGIE W KSZTALCENIU OSOB NIEPELNOSPRAWNYCH

Proces formowania się cywilizacji informacyjnej postępuje nieuchronnie, zarówno w skali globalnej, jak i regionalnej, stąd nowocześnie rozumiana edukacja osób niepełnosprawnych musi podążać za tym śladem. Dla osób niepełnosprawnych istotny jest fakt, iż rewolucja techniczna, jaką niesie powszechna informatyzacja, spowoduje zmiany,

---

⁷ Ministerstwo Spraw Zagranicznych, *Plan współpracy rozwojowej w 2021 roku*, s. 9-10, file:///C:/Users/S%C5%81AWEK/Downloads/PlanWR2021_-_akceptacja_ostateczna.pdf, dostęp 05.05.2021.